

Skatteverkets hållbarhetsutredning

Tillsammans gör vi samhället möjligt

Diarienummer: 8-890099

2021

Skatteverkets hållbarhetsutredning

Tillsammans gör vi samhället möjligt

Innehåll

Introduktion	6
Bakgrund	7
Skatteverkets verksamhet	8
De tre dimensionerna av hållbarhet	9
Skatteverkets påverkan utifrån hållbarhetsdimensionerna	10
Miljömässig hållbarhet	13
Direkta miljöaspekter	14
Indirekta miljöaspekter	16
Social hållbarhet	19
Skatteverkets interna sociala dimension	20
Skatteverket och den sociala dimensionen i samhället	22
Ekonomisk hållbarhet	24
Den ekonomiska dimensionen på Skatteverket	25
Skatteverket och den ekonomiska dimensionen i samhället	26
Valmyndighetens påverkan utifrån hållbarhetsdimensionerna	29
Skatteverket och de Globala Målen	30
Vår påverkan på samhället	32
Miljö	32
Socialt	32
Ekonomiskt	33
Vår påverkan internationellt	34
Socialt	34
Ekonomiskt	34
Hållbarhet på Skatteverket	35
Miljö	35
Socialt	35
Ekonomiskt	35
Vår koppling till de Globala målen och tillhörande delmål	36

Appendix	38
Organisation	39
Miljöorganisation och hållbarhetsstyrning på Skatteverket	39
Miljömässig hållbarhet	39
Skatteverkets miljöpolicy	39
Analys av miljöpåverkan	40
Beräkning av CO ₂ e	41
Analys av miljöaspekter - tabell	42
Social och ekonomisk hållbarhet	44
Genomförande	45
Kontaktuppgifter	45

Introduktion

Tillsammans gör vi samhället möjligt. Det är Skatteverkets vision och vad vi vill uppnå som myndighet. Det förutsätter att vi ligger i täten när det gäller hållbarhet och blir en positiv kraft i främjandet av ett hållbart samhälle. För att lyckas med det behöver vi fortsätta att utvecklas. Den insikten ligger till grund för denna hållbarhetsutredning.

Som en del i att fördjupa vårt hållbarhetsarbete har vi valt att bredda det som tidigare var en miljöutredning till en hållbarhetsutredning. Det innebär att vi också tar hänsyn till sociala och ekonomiska dimensioner av vårt arbete. Bakgrunden till beslutet är att hållbarhet

blir en allt viktigare fråga för såväl världen i stort som våra egna anställda.

Vi har även valt att göra hållbarhet till ett av de prioriterade områdena i vår verksamhetsplan. Under perioden planen gäller ska vi strategiskt och aktivt arbeta för ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet, uppmuntra till utveckling och vara en attraktiv arbetsgivare.

Den här hållbarhetsutredningen är ett första steg i arbetet, genom att både heltäckande beskriva Skatteverkets nuvarande hållbarhetsarbete och stötta utvecklingen av det.

”

Hållbarhet ska bli en självklar del för alla på Skatteverket, det ska finnas en naturlig koppling mellan vår verksamhet och de Globala målen”

Fredrik Rosengren, Överdirektör

Bakgrund

Hållbarhetsutredningen tar avstamp i att statliga myndigheter ska göra en miljöutredning vid väsentliga förändringar och minst vart femte år. Sist Skatteverket gjorde en miljöutredning var 2016.

Hållbarhetsutredningen kartlägger direkt och indirekt Skatteverkets miljöpåverkan enligt förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter. Den analyserar också vad som är myndighetens betydande miljöaspekter enligt ISO 14001 om miljöledningssystem. Detta görs med hjälp av GHG-protokollet¹. För den sociala och ekonomiska dimensionen har vi analyserat cirka 115 interna rapporter och statistiksammanställningar. Vi har också gjort intervjuer med medarbetare och chefer med utgångspunkt från FN:s globala mål för hållbar utveckling (Agenda 2030). Slutligen har vi djupintervjuer ca 15 personer och hållit en workshop med 20 deltagare.

Kartläggningen av Skatteverkets hållbarhetsarbete har gjorts i två steg:

- I det första steget har miljöaspekterna analyserats grundligt och metodiskt. Ett ramverk har skapats enligt Miljöledningsguiden från Naturvårdsverket, med inspiration från GHG-protokollet. På så sätt har koldioxidekvivalenter kunnat mätas utifrån målet att de ska minska på sikt. Eftersom Skatteverket inte producerar varor har miljöaspekterna analyserats utifrån den egna verksamhetens påverkan på miljön.
- I det andra steget har sociala och ekonomiska aspekter av hållbarhet kartlagts, såväl i relation till privatpersoner, företagare och övriga samhället som i vår egen verksamhet. Exempelvis analyserades hela verksamheten utifrån de 169 globala delmålen. Avsikten har varit att hållbarhetsutredningen ska utveckla Skatteverkets hållbarhetsarbete och stärka det svenska bidraget till Agenda 2030 och möjligheten att uppfylla de globala målen.

För mer information angående metodik och ramverk, se appendix.

¹Greenhouse Gas Protocol (GHG) är en standard för beräkning av utsläpp av växthusgaser.

Skatteverkets verksamhet

Skatteverket är förvaltningsmyndighet för beskattning, brottsbekämpning, fastighetstaxering, folkbokföring, registrering av bouppteckningar och äktenskapsregistret. Skatteverket utfärdar även id-kort för personer som är folkbokförda i Sverige, bevakar statens fordringar samt är beskattningsmyndighet för vägtrafikskatt, trängselskatt och vägavgifter. Skatteverket finns idag i hela landet och har 10 164 anställda².

Skatteverkets styrning utgår från riksdagens och regeringens beslut. Utifrån budgetpropositionen beslutar

riksdagen årligen om budget för varje utgiftsområde och myndighet. Regeringen styr och ger uppdrag till Skatteverket genom instruktion, regleringsbrev och generella regelverk, exempelvis myndighetsförordningen. Regeringens uppgifter och mål för Skatteverket är att vi ska bidra till att säkerställa finansieringen av den offentliga sektorn och bidra till ett väl fungerande samhälle för allmänhet och företag samt motverka brottslighet. Allmänhet och företag ska ha förtroende för Skatteverkets verksamhet och alla ska ges samma möjligheter och villkor vid kontakter med myndigheten.

² Årsredovisning Skatteverket 2020

Skatteverkets vision

Tillsammans gör vi samhället möjligt.

– Enkelt, rätt och tryggt för alla.

Våra värden

**Vi är lyhörda, tänker nytt
och tar ansvar.**

De tre dimensionerna av hållbarhet

Definitionen av hållbar utveckling är “en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov”.³ Detta har blivit en övergripande princip för svensk politik, och för FN:s samlade arbete genom Agenda 2030.

Hållbarhet delas upp i tre dimensioner: miljömässig, social och ekonomisk. Dessa hänger ofta samman, och påverkar varandra ömsesidigt.

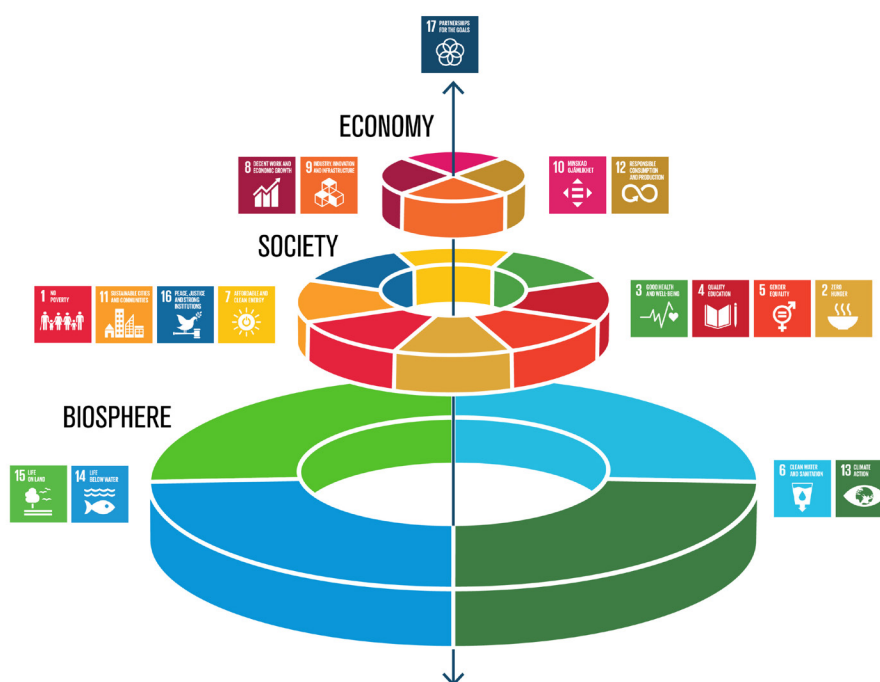
- **Miljömässig hållbarhet** innebär att jordens resurser tas tillvara på ett icke utarmande sätt, utan att skada växt- och djurliv. Detta inkluderar

användning och hantering av vatten, kemikalier, växthusgaser, mineraler, avfall och så vidare.

- **Social hållbarhet** innefattar jämställdhet, utbildning, minskad ojämlikhet, utrotning av fattigdom samt ökad fred och rättvisa.
- **Ekonomisk hållbarhet** innebär att ekonomisk utveckling inte får ske på bekostnad av de två andra hållbarhetsdimensionerna. Begreppet innefattar även områden såsom skapandet av stabil infrastruktur och innovation, tillgång till finansiella tjänster samt hållbara konsumtions- och produktionsmönster⁴.

³ Detta enligt Brundtlandkommissionens FN-rapport “Vår gemensamma framtid”.

⁴ <https://www.hallbarhet.lu.se/forskning/vad-ar-hallbarhet>

Graphics by Terrie Lokantziakova

Azote Images for Stockholm Resilience Centre, Stockholm University

Skatteverkets påverkan utifrån hållbarhetsdimensionerna

I **Skatteverkets verksamhetsplan** kartläggs prioriterade områden där vi vill se en förflyttning. Ett av områdena är hållbar och utvecklande verksamhet; vi behöver tänka och agera på nya sätt för att åstadkomma långsiktig hållbarhet. I hållbarhetsutredningen har Skatteverkets påverkan på hållbarhet kartlagts utifrån de tre hållbarhetsdimensionerna. Kartläggningen innefattar såväl direkta och indirekta miljöaspekter som sociala och ekonomiska dimensioner. De sociala och ekonomiska dimensionerna gäller både internt inom Skatteverket och externt i förhållande till samhället och världen.

Direkt miljöpåverkan uppstår när Skatteverket bedriver verksamhet. Indirekt påverkan uppstår som indirekt effekt av beslut, kontroll, vägledning, strukturutveckling och attitydpåverkan samt av aktiviteter som upphandling och inköp. Miljöaspekterna har identifierats med hjälp av Naturvårdsverkets miljöledningsguide för statliga myndigheter⁵. Påverkan i CO₂e har beräknats med stöd av GHG-protokollet. Utöver det har vårt miljöarbete på samma sätt som de sociala och ekonomiska aspekterna identifierats med hjälp av FN:s globala mål och delmål för hållbar utveckling.

⁵ <https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/620-8309-0.pdf>

Miljömässig hållbarhet

Vår **miljömässiga påverkan** har kategoriserats i direkta och indirekta aspekter. Bland dem har vi identifierat fem aspekter med störst miljöpåverkan. Dessa fem är:

Skatteverkets betydande miljöaspekter är:

- inköp och upphandlingar
- avfall
- energianvändning
- tjänsteresor
- transport av brev

Av **dessa är avfall**, energi, tjänsteresor och transport av brev direkta miljöaspekter och inköp en indirekt miljöaspekt. Utredningen har även identifierat rekommendationer för utveckling av skatteregler som en indirekt miljöaspekt.

I **genomgången av miljöaspekterna** nämns ofta koldioxid (CO₂) eller koldioxidekvivalenter (CO₂e), men även andra faktorer har förstås analyserats, till exempel påverkan på biologisk mångfald och markföroreningar. Den tydligaste faktorn är dock utsläpp av växthusgaser. De är också mer jämförbara än andra faktorer. Genom att mäta utsläpp av växthusgaser kan vi jämföra de olika miljöaspekterna i utredningen.

Direkta miljöaspekter

Avfall

Vår användning av resurser resulterar i avfall. Hanteringen av avfallet leder till utsläpp till luften och i vissa fall även förorening av marken. Det är därför viktigt att vi hanterar vårt avfall på ett bra sätt, till exempel genom rutiner för att hantera kemikalier och annat farligt avfall. Under 2019 genererade vi 784 854 kg avfall (schablonberäkning), vilket är ungefär 79 kg per anställd. Det i sin tur genererade utsläpp på omkring 2 355 ton CO₂e. Under 2020 var 10 164 personer anställda på Skatteverket. Med 79 kg avfall per person ledde det till ett utsläpp på 602 ton CO₂e under första kvartalet, då alla våra anställda var på sin arbetsplats.

Energianvändning

Driften av våra lokaler, och energianvändningen detta kräver, påverkar miljön. Under 2020 använde vi totalt 27 896 790 kWh för vår värme och verksamhetsel, vilket inkluderar våra serverhallar. Av verksamhetselen var 77 procent förnyelsebar och av värmen 58 procent⁶. Det innebär att Skatteverkets energianvändning under 2020 resulterade i utsläpp på omkring 905,7 ton CO₂e. Genom att öka andelen förnyelsebar energi kan vi minska vår negativa påverkan på miljön. Därför arbetar Skatteverket i dag med att teckna uteslutande gröna hyresavtal där vi ställer krav på att energin ska vara förnyelsebar⁷.

Tjänsteresor

Under 2020 minskade våra utsläpp från tjänsteresor som en konsekvens av covid-19-pandemin. Endast särskilt väsentliga resor fick genomföras efter att restriktionerna infördes. Vi har under året ökat tempot i utvecklingen av digitala mötesformer⁸. Det kan bidra till att vi även efter pandemin har lägre utsläpp från tjänsteresor. Utsläppen från tjänsteresor (flyg-, tåg- och bilresor) resulterade under 2020 i 550 ton CO₂-utsläpp, vilket kan jämföras med 1 738 ton under 2019⁹. Värt att notera är att endast flygresorna under år 2020 stod för över 450 ton CO₂-utsläpp.

Transport av brev

Frakten av våra beslut och vår information via post till medborgare resulterade under 2020 i 165 ton CO₂e utsläpp. I dag minskar pappersposten med omkring 10 procent per år, vilket är en god utveckling ur ett miljöperspektiv. Samtidigt måste vi självklart fortsätta att erbjuda information via papperspost för dem som inte är digitala¹⁰.

⁶ Redovisning av miljöledningsarbete, 2020

⁷ Intervju med medarbetare från Skatteverket, 2021

⁸ Redovisning av miljöledningsarbete, 2020

⁹ Redovisning av miljöledningsarbete, 2020

¹⁰ Intervju med medarbetare från Skatteverket, 2021

Vi har under året ökat tempot i utvecklingen av digitala mötesformer. Det kan bidra till att vi även efter pandemin har lägre utsläpp från tjänsteresor.

Indirekta miljöaspekter

Inköp och upphandlingar

Genom våra interna beslut kan vi påverka vår omvärld. Detta blir särskilt tydligt för våra inköp. Det är därför viktigt att hållbarhet blir en naturlig komponent i våra kravställningar. Vi utforskar därför vilka villkor vi kan ställa inom de olika dimensionerna. Miljö är det område där vi har kommit längst¹¹. Inköp av elektronik, såsom datorer och skärmar, ledde under 2020 till utsläpp av 1 929 ton CO₂e. Avtrycket hänger tydligt ihop med kvantiteten: 2020 köptes 3 805 datorer in, och varje dator beräknas generera 320 kg CO₂e under sin livscykel. Datorer har även andra miljömässiga avtryck eftersom produktionen kräver särskilda mineraler. För att bidra till miljömässig hållbarhet i det långa loppet, beslutade vi 2020 att förlänga användningen av våra datorer från tre till fyra år.

För att minska antalet nya inköp har vi även beslutat att öka cirkulariteten (återanvändningen) av våra kontorsmöbler. Vi har potential att vidareutveckla vårt arbete med inköp, till exempel genom att göra systematiska hållbarhetsjämförelser inom olika kategorier. Vi skulle till exempel kunna öka hållbarheten när det gäller inköp av livsmedel och förbrukningsvaror.

Under 2020 förbrukade vi 278 088 pappersmuggar, vilket ledde till ca 2,25 ton CO₂e-utsläpp. Under 2019 var siffran 1,36 miljoner pappersmuggar, vilket ledde till cirka 10 ton CO₂e-utsläpp. Som jämförelse motsvarar 10 ton ungefär en genomsnittlig svensk medborgares årsförbrukning av koldioxid. De globala utsläppen behöver vara högst 1 ton per person och år till 2050 för att vi ska nå 1,5-gradersmålet¹².

Rekommendationer till utveckling av skatteregler

Skatteverket bidrar på många sätt i utvecklingen av skattereglerna: genom egeninitierade förslag till regelförändringar, genom remissvar på regeringsförslag och genom att delta i referensgrupper för statliga utredningar och liknande. Genom detta har vi möjlighet att bidra med kunskap om de indirekta miljöeffekterna av olika regler, till exempel om förmånsfordon. Genom att föreslå justeringar eller göra våra egna tolkningar annorlunda skulle vi kunna bidra mer än i dag till positiva miljöeffekter.

¹¹ Intervju med medarbetare från Skatteverket, 2021

¹² <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Klimat-och-luft/Klimat/Tre-satt-att-berakna-klimatpaverkande-utslapp/Konsumtionsbaserade-utslapp-av-vaxthusgaser/>

**Genom våra interna beslut kan vi
påverka vår omvärld. Detta blir
särskilt tydligt för våra inköp.
Det är därför viktigt att hållbarhet
blir en naturlig komponent
i våra kravställningar.**

Social hållbarhet

Skatteverket har stor möjlighet att påverka den sociala dimensionen av hållbarhet, både som arbetsgivare och i våra möten med omvärlden.

Internt innefattar den:

- jämställdhet
- mångfald, inkludering
- tillgänglighet och arbetsmiljöförhållanden.

Externt innefattar den:

- jämställdhetsintegrering, till exempel att motverka mäns våld och tvång mot kvinnor
- insatser för jämlikhet och jämställdhet i bemötande och kommunikation
- inkludering och tillgänglighet i vår tjänsteutveckling
- vårt arbete med att öka förtroendet för myndigheter och institutioner.

Områdena har identifierats genom en analys av befintligt material, intervjuer med anställda på olika avdelningar, workshops samt en analys utifrån FN:s globala mål för hållbar utveckling.

Skatteverkets interna sociala dimension

Jämställdhet

Av intervjuer och statistik framgår att Skatteverket i stor utsträckning upplevs som en jämställd organisation av våra medarbetare, framför allt när det gäller chefspositioner och lönefördelning. Det interna jämställdhetsarbetet pågår dock löpande och innefattar lönefördelning och jämställd rekrytering. Myndighetens medarbetare består av ungefär 66 procent kvinnor och 33 procent män¹³. Av cheferna är 64,7 procent kvinnor och 35,3 procent män. Det finns inga noterbara löneskillnader mellan män och kvinnor på samma position^{14, 15}. Däremot var fler kvinnor än män föräldralediga, även i relation till könsfördelningen bland antal anställda. Kvinnor har nästan dubbelt så hög sjukfrånvaro (5 procent) som män (2,6 procent)¹⁶.

Mångfald och inkludering

Under 2019 genomförde Skatteverket en kartläggning för att motverka diskriminering. Kartläggningen visade att det finns ett stort engagemang och en vilja att integrera ett arbete för att motverka diskriminering. Det framkom även att det saknas en helhetsbild och ett fokus. Därför har en intern nätverksgrupp bildats i syfte att öka samverkan och integration i arbetet med tillgänglighet, åtgärder mot diskriminering och jämställdhetsintegrering. Gruppens samarbete utgår från medlemmarnas olika uppdrag för att bidra till kunskapsutbyte och ökad kännedom om varandras arbeten. Den eftersträvar också att uppnå ett gemensamt sätt att kommunicera hur områdena

hänger ihop¹⁷. Därutöver har arbetsmiljöutbildningen för nya chefer utökats med moment som handlar om Skatteverkets arbete med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering¹⁸. Vi har även beslutat att främja neutral rekrytering genom att arbeta med kompetensbaserad rekrytering och fasa ut det personliga brevet¹⁹. Ett område vi behöver jobba mer med är inkluderande rekrytering. Detta för att Skatteverket bättre ska spegla det samhälle vi verkar i.

Arbetsmiljö & tillgänglighet

Skatteverket strävar efter att konstant förbättra våra arbetsmiljöförhållanden och har under de senaste åren fokuserat på att bygga en flexibel arbetsmiljö som kan anpassas efter behov. Digitala verktyg underlättar arbete hemifrån och ökar flexibiliteten, vilket har blivit extra viktigt under covid-19-pandemin. Vi arbetar även med att öka tillgängligheten på våra kontor, med målet att 75 procent av kontoren ska vara tillgänglighetsanpassade 2023²⁰. Utöver det har en referensgrupp för universell utformning bildats, som utvärderar interna system och uppmärksammar hinder i arbetsmiljön. Nätverket består av medarbetare som själva har en funktionsnedsättning, och det tar på så vis vara på den kunskap om tillgänglighet som finns inom Skatteverket²¹. Kartläggningen från 2019 visade ett behov av ökad kunskap och medvetenhet om diskrimineringsgrunder vid utformning av tjänster, produkter och miljöer. Av den anledningen utvecklar vi tillsammans med Partsrådet en tjänst för att öka kunskapen

¹³ Årsredovisning Skatteverket 2020

¹⁴ Intervju med medarbetare från Skatteverket, 2021

¹⁵ Rapportering av genomförd lönekartläggning inom Skatteverket 2019, Dnr 8-275213

¹⁶ Årsredovisning Skatteverket 2020

¹⁷ Årsredovisning Skatteverket 2020

¹⁸ Årsredovisning Skatteverket 2020

¹⁹ Intervju med medarbetare från Skatteverket, 2021

²⁰ Intervju med medarbetare från Skatteverket, 2021

²¹ Årsredovisning Skatteverket 2019

om universell utformning vid lokalförändringar och nya arbetssätt.

Under perioden 2019–2020 har Skatteverket etablerat ett nytt arbetssätt som vi kallar dialog om hållbar prestation. Syftet är att genom strukturerad dialog utveckla verksamheten och skapa rätt förutsättningar i vardagen, vilket är viktigt för att kunna göra ett bra jobb och samtidigt må bra i längden. Metoden är vetenskapligt förankrad, och under 2020 har resultatet från samtliga dialoger analyserats. Analysen visar att förutsättningarna för prestation och hälsa överlag är bra. Vissa brister finns dock när det gäller handlingsutrymme och frihet i arbetet, och det finns ett tydligt samband mellan detta och sjukfrånvaro. Det innebär att när känslan av egenkontroll och handlingsutrymme ökar, så minskar sjukfrånvaron. Resultatet ligger i linje med andra utvärderingar och vår egen ambition att före-

bygga sjukfrånvaro genom att stärka graden av egenkontroll i arbetet.

Inköp och upphandlingar

Vi har undersökt kravställningar inom den sociala dimensionen kopplat till inköp och upphandlingar. Området är komplext och styrs av regler om offentlig upphandling. Det är dock viktigt för oss att löpande följa utvecklingen i både lagstiftning och upphandlingspraxis för att stärka våra leverantörers sociala hållbarhetsarbete. Det är också viktigt att vi följer upp våra krav och granskar våra leverantörer löpande. Vi bör också skärpa våra krav på goda arbetsvillkor för dem som ska utföra arbete enligt offentliga avtal, och vi bör mer än i dag bidra till att personer som står långt från arbetsmarknaden får möjlighet till sysselsättning och till att alla, oavsett funktionsförmåga, kan vara delaktiga i samhället.

Skatteverket och den sociala dimensionen i samhället

Jämställdhet och jämlikhet

Vi ska alltid bemöta privatpersoner och företagare på ett sätt som är jämställt och jämlikt. Ett bra bemötande är hjälpsamt, respektfullt och anpassat efter respektive individs förutsättningar och behov, och det utgår inte från förutfattade meningar eller stereotyper. För att sprida kunskap om detta har Skatteverket skapat en bemötandeutbildning där också jämställdhet och normkritik ingår. Utbildningen har blivit mycket uppskattad internt och externt²². Arbetet med jämställdhet fortsätter, och i Skatteverkets regleringsbrev för 2021 finns ett uppdrag om att ta fram en inriktning för myndighetens arbete med jämställdhetsintegrering 2022–2025²³.

Förebygga våld och tvång

Skatteverket genomför för närvarande en större kartläggning för att undersöka hur vi kan fördjupa vårt arbete med jämställdhet. Arbetet kommer att resultera i en inriktning för jämställdhetsintegreringen 2022–2025, som ska redovisas till regeringen hösten 2021. Inriktningen kommer bland annat att innehålla aktiviteter för att motarbeta mäns våld och tvång mot kvinnor. Vi utreder till exempel möjligheten att agera mer aktivt när vi misstänker att ett äktenskap inte ingås frivilligt. Vi undersöker också om vi kan

göra mer för att stärka personer med skyddade personuppgifter²⁴, som ofta är kvinnor utsatta för mäns våld.

Mångfald, inkludering & tillgänglighet

Vår vision slutar med ”för alla”, vilket markerar vår ambition om inkludering: Vi ska bidra till ett samhälle som är enkelt, rätt och tryggt för alla. Som en del av detta arbetar vi med en särskild webbsida för transpersoner. Den tar upp vad som kan vara relevant att veta om till exempel folkbokföring, äktenskap, personnummerbyte och skyddade personuppgifter, för den som ändrat juridiskt kön. Språket på sidan kommer att prioriteras i Skatteverkets klarspråksarbete, och vi kommer att anstränga oss för att hitta rätt ton. Vi arbetar kontinuerligt med jämställd och inkluderande kommunikation, vilket vi också uppmärksammat under vår årliga språkdag som nyligen hade temat språk och likvärdighet, med fokus på hbtqi och antirasism²⁵. Vi ser också ett behov av att inkludera personer som själva har en funktionsnedsättning när vi utvecklar vår information och våra digitala gränssnitt, och vi samverkar med föreningen Begripsam om kognitiv tillgänglighet i en digital kontext. Begripsam är en förening som arbetar med att göra samhället mer tillgängligt.

²² Intervju med medarbetare från Skatteverket, 2021

²³ Intervju med medarbetare från Skatteverket, 2021

²⁴ Intervju med medarbetare från Skatteverket, 2021

²⁵ Intervju med medarbetare från Skatteverket, 2021

**Vi ska bidra till
ett samhälle
som är enkelt, rätt
och tryggt för alla.**

Ekonomisk hållbarhet

Ekonomi är troligen den dimension av hållbarhet som Skatteverket har störst möjlighet att påverka externt, genom vårt uppdrag att beskatta och ta in betalning och motverka ekonomisk brottslighet. Det finns också ekonomiska aspekter av vårt arbete med jämställdhet, jämlikhet, förtroende, demokrati och internationellt samarbete. Internt har vi, inom den ekonomiska dimensionen av hållbarhet, störst påverkan genom våra upphandlingar.

Precis som när det gäller den sociala dimensionen har områdena identifierats genom analys av befintligt material, intervjuer med anställda på olika avdelningar, workshops och en analys utifrån FN:s globala mål för hållbar utveckling.

Den ekonomiska dimensionen på Skatteverket

Inköp och upphandlingar

Vi har kommit ganska långt när det gäller det miljömässiga arbetet med inköp, men när det gäller den ekonomiska aspekten har vi mycket kvar. Ett exempel på ekonomisk hållbarhet, som också bidrar till vårt arbete med att motverka brott, är att närmare undersöka våra leverantörers koppling till svartarbete²⁶. En stor utmaning är att följa upp att våra leverantörer lever upp till våra krav. Vi behöver ett systematiskt arbete med detta som även kartlägger vilka effekter våra kravställningar resulterar i. Det kan i förlängningen påverka både antalet och typen av krav vi ställer och dessutom ge oss ny statistik att arbeta med²⁷.

²⁶ Intervju med medarbetare från Skatteverket, 2021

²⁷ Intervju med medarbetare från Skatteverket, 2021

Skatteverket och den ekonomiska dimensionen i samhället

Finansiering av offentlig sektor

En av Skatteverkets viktigaste uppgifter är att säkerställa finansieringen av den offentliga sektorn genom att se till att korrekt skatt betalas. Att Sveriges skattesystem fungerar som det ska påverkar en mängd hållbarhetsindikatorer indirekt, såsom hälsa, sjukvård, utbildning och säkerhet för våra medborgare. Det är därför viktigt att vi arbetar med skatt som hållbarhetsfråga. Skattens roll i samhället är en tydlig kärnfråga för oss och likaså en viktig dimension inom hållbarhet. Vår avsikt är inte att ge företag råd om skattepolicy, utan att uppmuntra till en diskussion om hur företag kan bidra till ett hållbart samhälle genom att betala korrekt skatt. Om fler företag hanterar skattepolicy som en hållbarhetsfråga kommer fler att agera ansvarsfullt, vilket i sin tur ökar viljan att göra rätt även hos andra skattebetalare. Det kan minska skattefelet och graden av osund konkurrens. Ett resultat av vårt arbete är att ett ansvarsfullt agerande inom skatteområdet i dag ingår i ägarpolicy för statliga företag^{28, 29}.

Skattefusk, ekonomisk brottslighet och att bryta brottskedjor

Skatteverkets förebyggande arbete handlar om mer än att upptäcka och förhindra ekonomiska brott. Svensk offentlig upphandling omsätter cirka 800 miljarder kronor årligen. Det motsvarar närmare en femtedel av Sveriges BNP.

I rapporten Myndighetsgemensam lägesbild om organiserad brottslighet 2018–2019 bedömdes offentlig upphandling vara ett särskilt riskområde. Utredningar visar att svartarbete förekommer inom verksamheter som kräver flera entreprenörsled, vilket gör kontrollen svår och ger utrymme för skattefusk. Det finns en uppenbar risk för att det offentligas inköp utnyttjas till komplexa brottsupplägg som leds och styrs av aktörer inom den organiserade brottsligheten.

För att minska svängrummet för dem som fuskar, pågår ett kontinuerligt förebyggande arbete på Skatteverket³⁰. Genom informationsspridning, utbildning, kontroller, säkerhetsarbete och samverkan med andra myndigheter, arbetar vi förebyggande mot skattefusk och andra oegentligheter. Vårt förebyggande arbete sker i samverkan med offentliga aktörer och vissa företag och branscher. Under 2020 har vi kartlagt och utvecklat vårt arbete mot penningtvätt. Vi inledde även en praktisk samverkan med 18 andra myndigheter mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen³¹. Att förebygga skattebrott minskar även förutsättningarna för en rad andra brott. Olika studier och erfarenheter visar att skattebrott frekvent ingår som en länk i en brottskedja som kan innehålla människohandel, droghandel, smuggling, bidragsbrott, miljöbrott med mera – vilka påverkar en rad hållbarhetsområden. Ett effektivt skattearbete kan bidra till att bryta sådana brottskedjor.

²⁸ Statens ägarpolicy och principer för bolag med statligt ägande 2020

²⁹ Intervju med medarbetare från Skatteverket, 2021

³⁰ Intervju med medarbetare från Skatteverket, 2021

³¹ Årsredovisning Skatteverket 2020

Upphandlingar och sund konkurrens

Skatteverkets arbete med att så långt som möjligt säkra ett korrekt skatteuttag har stor betydelse för en fungerande marknadsekonomi genom att skapa förutsättningar för konkurrens på lika villkor. Tillsammans med andra offentliga aktörer samt branschorganisationer, arbetar vi för att skapa goda upphandlingsrutiner som håller oseriösa aktörer borta från marknaden.

Ekonomisk jämställdhet och jämlikhet

För att Skatteverket ska kunna säkerställa finansieringen av den offentliga sektorn är det viktigt att skattefelet är så litet som möjligt. För privatpersoner var det kontrollerbara felet åren 2016–2017 6,5 miljarder kronor per år, vilket motsvarar en skatteökning på 0,9 procent för den totala befolkningen. Av det stod kvinnor för 2,5 miljarder och män för 4 miljarder³². Det kan därför antas att män också står för en större andel av det totala skattefelet än kvinnor. När detta undersöktes 2007 stod män, i kronor räknat, för hela 83 procent av det skattefel som Skatteverket upptäckte och rättade i granskningen av inkomstdeklarationer³³. Detta är ett jämställdhetsproblem ur flera aspekter. Dels bidrar inte män till finansieringen av den offentliga sektorn i den utsträckning som de borde. Dels ökar mäns ekonomiska utrymme i förhållande till kvinnors genom att de får skattelättnader som de inte är berättigade till. Skatteverket arbetar sedan länge med att minimera skattefelet, bland annat genom att förebygga och åtgärda fel och fusk. I skattekontrollen utvecklas urvalsmetoder och riskprofiler för att identifiera skattebetalare som riskerar att göra fel eller fuska. Skatteverket använder inte kön eller någon annan diskrimineringsgrund som urvalsgrund för våra kontroller, men genom att rikta kontrollen mot de största riskområdena bidrar vi ändå indirekt till det jämställdhetspolitiska delmålet om ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män.

För att öka möjligheten att göra rätt, och bedriva företag på ett så enkelt och korrekt sätt som möjligt,

genomför Skatteverket regelbundet fysiska och webbaserade informationsträffar för företagare. Den könsuppdelade statistiken över vilka som anmäler sig till Skatteverkets informationsträffar och webbseminarier för företagare visar att kvinnor är överrepresenterade (ca 65–70 procent de senaste åren), särskilt i relation till deras andel av företagandet (knapp 30 procent).³⁴

Förtroende och demokrati

Allt Skatteverket gör dagligen bidrar till att främja förtroendet för Sveriges myndigheter och institutioner. Genom att Skatteverket bedriver en legitim och trovärdig verksamhet kan vi på längre sikt bidra till att öka tilliten till hela statsförvaltningen, vilket i sin tur är en viktig förutsättning för ett hållbart samhälle. I Skatteverkets attitydundersökning för 2020 angav 80 procent av privatpersonerna och 86 procent av företagen att de hade förtroende för Skatteverket³⁵. Av privatpersonerna hade 85 procent av kvinnorna och 76 procent av männen högt förtroende för Skatteverket. Resultat från andra undersökningar som färdigställdes under 2018, om faktiskt bemötande via telefon eller personligt möte, visade att män generellt sett, i flera avseenden blir något bättre bemötta än kvinnor i kontakter med Skatteverket.

Internationellt samarbete och demokratiutveckling

Skatteverket medverkar i utvecklingen av andra länders skatteadministrationer och skattesystem, exempelvis via samarbete med Sida, EU, World Bank med flera. Samarbetsprojekten har vanligen som mål att förbättra landets förmåga att ta ut rätt skatt på rätt sätt. Projekten syftar också till att stötta demokratiutvecklingen genom att stärka förtroendet för offentliga institutioner i landet. Vägen dit går via rättvisa, jämlikhet, rättssäkerhet, transparens, förutsägbarhet, förmåga och bemötande. Genom detta bidrar även indirekt till fattigdomsminskning och jämställdhet³⁶.

³² Skattefelets storlek och utveckling

³³ Skatteverket, 2007

³⁴ Årsredovisning Skatteverket 2019

³⁵ Resultat från de årliga attitydundersökningarna 2019

³⁶ Intervju med medarbetare från Skatteverket, 2021

Valmyndighetens påverkan utifrån hållbarhetsdimensionerna

Valmyndigheten är en fristående myndighet under Skatteverkets paraply. Valmyndigheten är inhyst i Skatteverkets lokaler och medarbetarna är anställda av Skatteverket. Därför omfattas även Valmyndigheten av den här utredningen. Valmyndigheten är den centrala myndigheten för val och ansvarar för att planera och samordna genomförandet av allmänna val och nationella folkomröstningar. Valmyndighetens mål är att genomföra val med största möjliga tillförlitlighet och effektivitet.

Miljömässig hållbarhet

Valmyndigheten hittar sin största direkta miljöaspekt i det pappersbaserade valsystemet. Över 673 miljoner valsedlar trycktes under förra valet och beredskapen inför ett extraval kräver omkring 42 ton papper. Ett arbete med att digitalisera röstkort och röstlängder, samt minska pappersblanketter och liknande kan därför få en god påverkan på såväl miljö som säkerhet. Detta är dock ett beslut som inte ligger hos Valmyndigheten, utan måste få politiskt stöd³⁷.

Social hållbarhet

Valmyndigheten arbetar främst med den sociala dimensionen genom att tillgängliggöra sin information på 28 språk³⁸.

Ekonomisk hållbarhet

Valmyndigheten är en viktig aktör för vår demokrati. Precis som Skatteverket bidrar Valmyndigheten till ökat förtroende för myndigheter och institutioner. Undersökningar visar att förtroendet för Valmyndigheten är högt³⁹. Valmyndigheten samarbetar även med andra för att utveckla arbetssätt och minska risker, bland annat på EU-nivå, om att minska hot, och i Sverige med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap om hur vi kan säkerställa tillförlitlig information⁴⁰.

³⁷ Intervju med medarbetare från Skatteverket, 2021

³⁸ Intervju med medarbetare från Skatteverket, 2021

³⁹ Kantar Sifos Anseendeindex Myndigheter hösten 2020

⁴⁰ Intervju med medarbetare från Skatteverket, 2021

Skatteverket och de globala målen

Skatteverket påverkar samhällets alla invånare, företag och offentligt finansierade institutioner. I vårt huvuduppdrag⁴¹ ligger att samla in rätt skatt från privatpersoner och företag och att upprätthålla ett korrekt register över alla invånare. Det möjliggör många av samhällets funktioner såsom sjukvård, utbildning och omsorg, vilket i sin tur innebär stor möjlighet för Skatteverket att

påverka hållbarhetsfrågor och bidra till Agenda 2030. Vi har i den här kartläggningen undersökt vilka av våra aktiviteter som påverkar det svenska samhället, andra länder och vårt interna hållbarhetsarbete och vilka globala delmål de bidrar till.

⁴¹ Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Skatteverket

Vår påverkan på samhället

Skatteverkets påverkan på samhället omfattar skatteuppbörden och folkbokföringsregistret, men vi påverkar även genom våra kontakter med privatpersoner och företagare. Varje möte och samtal spelar en viktig roll för att bygga förtroende för svenska myndigheter och institutioner. Förtroende och tillit till vår demokrati och statsapparat är en förutsättning

för framgångsrikt hållbarhetsarbete. Dessutom har vårt sätt att bemöta kvinnor respektive män en direkt påverkan på jämställdhet och en indirekt påverkan på kvinnors ekonomiska frihet. Det finns även ett flertal viktiga indirekta effekter av att vi folkbokför invånare och utfärdar hindersprövningar: Här upptäcker vi organiserad brottslighet, bidragsfusk och tvångsäkten-

Miljö

Miljöförbättringar via leverantörer

8.4

12.6

12.7

12.4

13

Utveckling av skatteregler

12C

Socialt

Arbeta för jämställt bemötande

5.1

Arbeta för jämlikt bemötande

10.2

10.3

Förebygga trafficking och modernt slaveri

5.2

8.7

16.2

Motverka mäns våld och tvång mot kvinnor

5.2

5.3

Ökad ekonomisk jämställdhet

5.1

skap. Vårt förebyggande arbete med kommuner och regioners upphandlingsförfarande gör inte bara att vi säkerställer goda arbetsvillkor och bra miljövillkor. Här upptäcker vi också personer som arbetar utan tillstånd och under arbetsförhållanden som är, eller gränsar till, tvång och modernt slaveri.

När vi upphandlar påverkar våra kravställningar även våra leverantörers hållbarhetsarbete. Vi kan, genom interna beslut, driva förändring externt. Vi ger även rekommendationer till storbolag och lagstiftare om hur policyer och skatteregler kan vidareutvecklas och förbättras.

Ekonomiskt

Se till att korrekt mängd skatt tillfaller det offentliga

16.5

Förebyggande arbete mot organiserad brottslighet och penningtvätt

16.4

Arbeta mot skattefusk

16.5

Stärka förtroendet för myndigheten/r

16.6

Rekommendationer till regeringen/departement

10.3

16.8

Samverkan mellan myndigheter

17.4

Minskad ekonomisk ojämlikhet

10.1

10.2

Folkbokföring och korrekt identifikation

16.9

Möjliggörare av bättre samhällsfunktioner:
sjukvård, skola, omsorg, kollektivtrafik

3.8

4.1

4.2

4.3

11.2

Vår påverkan internationellt

En viktig del av både svenskt myndighetsutövande och Agenda 2030, är att med kunskap och ekonomiska medel stärka det internationella utvecklingsarbetet. Skatteverket har ett internationellt uppdrag att hjälpa till att bygga upp fungerande skatteförvaltningar i mindre utvecklade länder. På så sätt kan fattigdomen minska, transparenta och ansvarsutkrävande institutioner byggas, jämställdhet främjas och välfärd skapas för till exempel skolgång, sjukvård, kollektivtrafik och omsorg.

Socialt

Fattigdomsminskning	1.2
Ökad jämställdhet	5.1

Ekonomiskt

Minskad ekonomisk ojämlikhet	10.1	10.2				
Internationell kunskapsöverföring	17.1					
Ökning av skattemedel i utvecklingsländer	3.0	17.1				
Folkbokföring och korrekt identifikation	16.9					
Möjliggörare av bättre samhällsfunktioner: sjukvård, skola, omsorg, kollektivtrafik	3.8	4.1	4.2	4.3	9.1	11.2

Hållbarhet på Skatteverket

Det är viktigt för vår trovärdighet att hållbarhet genomsyrar allt vi gör. Vi är en stor arbetsgivare med stor inverkan på individers fysiska och psykiska hälsa. Därför arbetar vi med de miljömässiga, sociala och ekonomiska dimensionerna i vår dagliga verksamhet. Vi spelar en viktig roll för förtroendet för svenska myndigheter och institutioner. Allt vi gör som myndighet ska hjälpa oss att bygga ett samhälle där medborgarna litar på varandra och där alla vill vara med och bidra. Därför är det särskilt viktigt att vi som arbetsplats använder skattemedel och resurser effektivt och ständigt vidareutvecklar vårt arbete.

Vårt arbete med den sociala dimensionen av hållbarhet är av stor vikt för vår organisation. Våra anställda

utgörs av ungefär 66 procent kvinnor och vi har ett aktivt jämställdhetsarbete. Vi granskar löneskillnader och har för närvarande inga kända osakliga skillnader mellan kön. Vi strävar efter jämlik rekrytering där endast kompetens räknas. I introduktionen för nyanställda ingår Skatteverkets bemötandeutbildning som en frivillig del. En stor del av utbildningen handlar om synen på dem vi finns till för och hur vi bemöter alla respektfullt och inkluderande, oavsett vilka de är eller hur de ser ut.

Hälsa är prioriterat och vi strävar efter att skapa en god arbetsmiljö. Vår metod för hållbart arbetsliv genomsyrar vårt interna arbete.

Miljö

Miljövänlig användning av resurser

12.2

Miljöledningssystem

12.4

12.5

Miljökrav på lokaler, energi, resor, avfall och vid övriga inköp

12.5

12.6

13

Socialt

Jämställd och jämlik lönesättning

5.1

Jämställd och jämlik rekrytering

5.5

8.5

10.3

Välmående personal

8.8

Universell utformning

10.2

Ekonomiskt

Effektiv användning av skattemedel

16.6

Kravställning vid upphandling och inköp

12.2

Vår koppling till de Globala målen och tillhörande delmål

Vi på skatteverket kan, genom utvecklandet och förstärkandet av vårt hållbarhetsarbete, bidra till framför allt de här Globala målen med tillhörande delmål. Därmed kan vi vara med i skapandet av ett bättre samhälle och en bättre värld.

1 INGEN FATTIGDOM 	3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE 	4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA 	5 JÄMSTÄLLDHET 	8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT 	9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR 	10 MINSKAD OJÄMLIKHET
DELMÅL 1-2 MINSKA FATTIGDOMEN MED MINST 50%	DELMÅL 3-8 TILLGÄNGLIGGÖR SJUKVÅRD FÖR ALLA	DELMÅL 4-1 AVGIFTSFRI OCH LIKVÄRDIG GRUNDSKOLE- OCH GYMNASIEUTBILDNING AV GOD KVALITET	DELMÅL 5-1 UTROTA DISKRIMINERING AV KVINNOR OCH FLICKOR	DELMÅL 8-4 FÖRBÄTTRA RESURSEFFEKTIVITETEN I KONSUMTION OCH PRODUKTION	DELMÅL 9-1 SKAPA HÅLLBARA, MOTSTÅNDSKRAFTIGA OCH INKLUDERANDE INFRASTRUKTURER	DELMÅL 10-1 MINSKA INKOMSTKLYFTORNA
	DELMÅL 3-C ÖKA FINANSIERING OCH PERSONAL TILL UTVECKLINGSLÄNDERS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD	DELMÅL 4-2 LIKA TILLGÄNG TILL FÖRSKOLA AV GOD KVALITET	DELMÅL 5-2 UTROTA VÄLD MOT OCH UTNYTTJANDE AV KVINNOR OCH FLICKOR	DELMÅL 8-5 FULL SYSSELSÄTTNING OCH ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR MED LIKA LÖN FÖR ALLA		DELMÅL 10-2 FRÄMJA SOCIAL, EKONOMISK OCH POLITISK INKLUDERING
		DELMÅL 4-3 LIKA TILLGÄNG TILL YRKESUTBILDNING OCH HÖGRE UTBILDNING AV GOD KVALITET	DELMÅL 5-3 AVSKAFFA TVÄNGSÄKTENSKAP OCH KÖNSSTYMPNING	DELMÅL 8-7 UTROTA TVÄNGSARBETE, MÄNNISKOHANDEL OCH BARNARBETE		DELMÅL 10-3 SÄKERSTÄLL LIKA RÄTTIGHETER FÖR ALLA OCH UTROTA DISKRIMINERING
			DELMÅL 5-5 SÄKERSTÄLL FULLT DELTAGANDE FÖR KVINNOR I LEDARSKAP OCH BESLUTSFATTANDE	DELMÅL 8-8 SKYDDA ARBETSTAGARES RÄTTIGHETER OCH FRÄMJA TRYGG OCH SÄKER ARBETSMILJÖ FÖR ALLA		

DELMÅL 11-2

TILLGÄNGLIGGÖR HÅLLBARA TRANSPORTSYSTEM FÖR ALLA

DELMÅL 12-2

HÅLLBAR FÖRVALTNING OCH ANVÄNDNING AV NATURRESURSER

DELMÅL 12-7

FRÄMJA HÅLLBARA METODER FÖR OFFENTLIG UPPHANDLING

DELMÅL 12-4

ANSVARFULL HANTERING AV KEMIKALIER OCH AVFALL

DELMÅL 12-C

ELIMINERA MARKNADSSTÖRNINGAR SOM UPPMUNTRAR TILL SLÖSAKTIGA KONSUMTIONSMÖNSTER

DELMÅL 12-5

MINSKA MÄNGDEN AVFALL MARKANT

DELMÅL 12-6

UPPMUNTRA FÖRETAG ATT TILLÄMPA HÅLLBARA METODER OCH HÅLLBARHETSREDOVISNING

DELMÅL 16-2

SKYDDA BARN MOT ÖVERGREPP, UTNYTTJANDE, MÄNNISKOHANDEL OCH VÅLD

DELMÅL 16-9

SÄKERSTÄLL JURIDISK IDENTITET FÖR ALLA

DELMÅL 17-1

ÖKA INHEMSK KAPACITET FÖR SKATTE- OCH ANDRA

DELMÅL 16-4

BEKÄMPA ORGANISERAD BRÖTTSLIGHET OCH OLAGLIGA FINANS- OCH VAPENFLÖDEN

DELMÅL 16-B

FRÄMJA OCH VERKSTÄLL ICKE-DISKRIMINERANDE POLITIK OCH LAGSTIFTNING

DELMÅL 17-4

BISTÅ UTVECKLINGS-LÄNDER MED ATT UPPNÅ HÅLLBAR SKULDSÄTTNING

DELMÅL 16-5

BEKÄMPA KORRUPTION OCH MUTOR

DELMÅL 16-6

BYGG EFFEKTIVA, TILLFÖRLITLIGA OCH TRANSPARENTA INSTITUTIONER

Appendix

Organisation

Miljöorganisation och hållbarhetsstyrning på Skatteverket

Miljö- och hållbarhetsansvaret på Skatteverket utgår från högsta ledningen. Styrningen sker genom verksamhetsplanen, som beskriver våra strategiska fokusområden.

Miljö- och hållbarhetsarbetet styrs från administrativa avdelningen (ADMA) och drivs av en miljö- och hållbarhetspecialist. För att öka det gränsöverskridande arbetet finns en tvärfunktionell hållbarhetsgrupp, som innehåller ett tjugotal medlemmar och där de flesta avdelningarna finns representerade.

På Skatteverket har även ett Agenda 2030-råd bildats under 2021, med fokus att stödja ledningen med kompetens, omvärldsbevakning och hållbarhetsperspektiv

på aktuella frågor. Rådet består av ett mindre antal specialister som ska komplettera varandra för att täcka så stor del av det breda hållbarhetsområdet som möjligt.

Respektive avdelning på Skatteverket har ansvar för att implementera hållbarhetsarbetet på ett sätt som är kopplat till den egna verksamheten. Valmyndigheten, med ett tjugotal anställda, har en verksamhet som är tydligt reglerad. Myndigheten arbetar inte systematiskt med hållbarhet men däremot med hållbarhetsrelaterade frågor som demokrati, valsäkerhet, förtroende för institutioner och tillgängliggörande av information.

Miljömässig hållbarhet

Skatteverkets miljöpolicy

Genom ett aktivt miljöarbete vill vi vara ett gott föredöme i samhället. Skatteverkets miljöledningsarbete är en integrerad del av verksamheten och miljöaspekter beaktas alltid i strategisk planering och långsiktiga utvecklingsbeslut.

Det förverkligar vi genom att:

- Arbeta för att den digitala vägen ska vara den naturliga vägen för kommunikation mellan Skatteverket och medborgare samt företag.
- Hushålla med energi-, pappers- och övrig förbrukning av ändliga naturresurser.

- Vid inköp, i såväl upphandlingar som kravställning, väga in miljöpåverkan vid val av varor och tjänster.
- Begränsa våra resors och transporters miljöpåverkan och därigenom även minska föroreningarna.
- Ständigt förbättra vårt miljöarbete.
- Stödja chefer och medarbetares miljömedvetenhet
- Uppfylla de miljökrav som lagar och förordningar ställer på oss.

Miljöarbetet dokumenteras och följs upp samt revideras utifrån aktuella miljöaspekter.

Analys av miljöpåverkan

Processen med att kartlägga Skatteverkets miljöpåverkan och de betydande miljöaspekterna började med en analys av verksamhetens aktiviteter. Vi tog hjälp av Miljöledningsguiden från Naturvårdsverket samt av GHG-protokollet. På så sätt identifierade vi ett antal kategorier av aktiviteter som är relevanta för Skatteverket. Dessa var energi, inköp, tjänsteresor, transporter, energirelaterade utsläpp och avfall. De kategorier som inte togs vidare i analysen var inkompatibla med Skatteverkets verksamhet.

Därefter kategoriserade och gallrade vi befintliga data från Skatteverket. Vi beslutade att beakta data från både 2020 och 2019, i och med att 2020 präglades av covid-19-pandemin. Vi valde även att slå ihop energi (de utsläpp som sker i och med energianvändning) och energirelaterade utsläpp (de utsläpp som sker produktionen av energi) till en kategori för att underlätta uträkningen. Vi delade sedan in kategorierna i direkt och indirekt påverkan, enligt definitionen från Miljöledningsguiden från Naturvårdsverket.

I detta skede lade vi även till de miljömässiga kriterierna som rekommenderas av Miljöledningsguiden från Naturvårdsverket; markförorening, påverkan på biologisk mångfald och kemikaliehantering. Vi analyserade hur våra identifierade kategorier av aktiviteter påverkar de miljömässiga kriterierna och etablerade ett

värderingssystem som bygger på miljömässiga kriterier och kvantiteter:

- Om en aktivitet bedöms påverka fyra eller fler miljömässiga kriterier får den betyget 3, vilket innebär att den har stor miljöpåverkan.
- Om aktiviteten bedöms påverka två till tre kriterier får den betyget 2, vilket innebär begränsad påverkan.
- Om aktiviteten bedöms påverka endast ett kriterium får den betyget 1, vilket innebär liten eller ingen påverkan.

Därefter undersökte vi hur utsläpp av CO₂e påverkade värderingsmodellen. Utsläppen bedömdes i kvantitet; aktiviteter som ledde till stora utsläpp fick högre poäng än dem som ledde till lägre utsläpp. Vi använde CO₂e-siffrorna från 2019 för bedömningen av kvantitet, då 2020 präglades av covid-19-pandemin. (Inköp av elektronik var dock ett undantag, då vi endast hade siffror från 2020 för detta.) Därefter kombinerade vi poängen för miljömässiga kriterier och kvantiteter vilket resulterade i en slutgiltig bedömningssiffra för varje aktivitetskategori. Aktiviteter med höga poäng har störst miljöpåverkan och utgör Skatteverkets betydande miljöaspekter.

Beräkning av CO₂e

Energi

I uträkningen av utsläpp från energi utgick vi från data som rapporterats i miljöledningsrapporten. Dessa data delades sedan upp i kategorierna el, kyla och värme. Av Skatteverkets inköpta el var 77 procent förnyelsebar och räknades därför med emissionsfaktorn för vattenkraft som är 10,5 g CO₂e/kWh. Resterande 23 procent antogs vara svensk elmix och beräknades med emissionsfaktorn 47 g CO₂e/kWh.

Av värmen var 58 procent fjärrvärme, som har en emissionsfaktor på 48,6 g CO₂e/kWh, i scope 2, och 3,1 g CO₂e/kWh i scope 3. Resterande 43 procent visste vi inte vad den bestod av. Därför valde vi att räkna den som fjärrvärme, vars emissionsfaktor är 1 g CO₂e/kWh högre än svensk elmix.

Kylan beräknades med emissionsfaktor 0, i scope 2, och 1 g CO₂e/kWh i scope 3.

Inköp

Till denna kategori hör Skatteverkets inköp av datorer och skärmar. Under 2020 köpte Skatteverket in totalt 3 805 datorer och 1 779 skärmar från HP. För att beräkna utsläppen av dessa använde vi oss av HP:s egna studier av produkternas respektive CO₂e-avtryck. Vi antog att alla datorer var av modell HP 246 G8 Notebook PC och att skärmarna var av modell HP P224 21". Enligt HP är dessa produkters påverkan 320 kg CO₂e per styck respektive 400 kg CO₂e per styck. Siffrorna är beräknade ur ett livscykelperspektiv.

Utredningen rekommenderar att kategorin inköp vidareutvecklas till att inkludera livsmedel och förbrukningsvaror. Vi vet hur många pappersmuggar vi förbrukar men saknar överskådlig information om andra varor. En rekommendation är därför att Skatteverket skapar antaganden eller insamlingsmetoder för data kopplade till konsumtionen av livsmedel och andra vanliga produkter.

I beräkningen av hur mycket CO₂e-utsläpp som pappersmuggarna genererade använde vi en studie gjord av VTT Technical Research Centre of Finland, som visar att en vanlig pappersmugg skapar 8,1 g CO₂e. Pappersmuggar bör ingå i kategorin förbrukningsvaror vid nästa beräkning.

Tjänsteresor

Uppgifterna om CO₂e-utsläppen från Skatteverkets tjänsteresor kom direkt från Miljöledningsrapporten 2020.

Transport av brev

CO₂e-utsläppen för transport av brev har rapporterats in av Skatteverkets leverantörer, Post Nord och Citymail. Vid nästa beräkning kan övriga transporter (såsom flyttjänster) ingå i denna kategori, som då kan byta namn till endast transport.

Avfall

Under 2019 genererade Skatteverkets verksamhet 784,584 kg avfall (schablonberäkning), vilket innebär att varje anställd genererar 79 kg avfall årligen. Då det inte finns fullständiga uppgifter om vilken typ av avfall som genererades användes data ur en studie om kontorsavfall gjord av Göteborgs stad. Utifrån denna studie antogs att varje kg avfall genererade 3 kg CO₂e. På grund av covid-19 arbetade de flesta av Skatteverkets anställda hemifrån under andra till fjärde kvartalet 2020. Därför baserades koldioxidutsläppet endast på avfallet som genererats för första kvartalet.

I dag saknar Skatteverket överskådliga data för avfall. Därför är det en rekommendation att Skatteverket skapar antaganden eller insamlingsmetoder för detta.

Analys av miljöaspekter

Miljöaspekt	Typ av miljöpåverkan							Påverkan i ton CO ₂ e		
	4 eller mer = 3p. 3-2 = 2p. 1 = 1p.	Utsläpp till luft	Utsläpp till vatten	Avfallsproduktion	Resursförbrukning	Markförorening	Biologisk mångfald	Kemikaliehantering	2020	2019
Energi		X			X		X		905,70	1715,72
El									128,70	348,72
Värme									777,00	1367,00
Inköp av elektronik		X		X	X	X	X		1929,20	<i>ingen data</i>
Datorer									1217,60	<i>ingen data</i>
Skärmar									711,60	<i>ingen data</i>
Tjänstesresor		X			X				549,81	1738,04
Flyg									454,40	1738,00
Bil									95,39	<i>ingen data</i>
Tåg									0,02	0,04
Transport av brev		X			X				164,50	159,90
PostNord									122,10	120,20
Citymail									42,40	39,70
Avfall		X		X		X		X	602,00	2355,00
Kontorsavfall									<i>förslag till nästa år</i>	-
Farligt avfall									<i>förslag till nästa år</i>	-
Inköp av livsmedel & förbrukningsvaror									<i>förslag till nästa år</i>	-
Pappersmuggar									2,25	10,53
Livsmedel									<i>förslag till nästa år</i>	-

Miljömässiga kriterier	Kvantiteter	Summa miljöpåverkan	Resultat
3 poäng - Aktiviteten innebär stor miljöpåverkan. 2 poäng - Aktiviteten innebär begränsad miljöpåverkan. 1 poäng - Miljöaspekten innebär liten eller ingen miljöpåverkan.	3 poäng, >1000 ton CO ₂ e = betydande. 2 poäng, 100-1000 ton CO ₂ e = medelstora. 1 poäng, < 100 ton CO ₂ e = små.	4 - 6 poäng = betydande. 1 - 3 poäng = mindre betydande.	
2	3	5	betydande
3	3	6	betydande
2	3	5	betydande
2	2	4	betydande
3	3	6	betydande

Social och ekonomisk hållbarhet

De sociala och ekonomiska aspekterna har identifierats och analyserats med hjälp av befintligt material, intervjuer med anställda på olika avdelningar, workshops och en analys med FN:s globala mål för hållbar utveckling som verktyg.

Under utredningen genomfördes totalt 11 intervjuer. Personerna som intervjuades representerade olika avdelningar och ansvarsområden. De som intervjuades var bland annat Skatteverkets överdirektör, Valmyndighetens kanslichef, personer med kompetens inom skattepolicy, förebyggande av ekonomisk brottslighet, främjande av jämställdhet, miljöarbete och policy samt personer med insikt i styrningen av Skatteverket. En löpande kontakt har även hållits med den tvärfunktionella hållbarhetsgruppen.

För att kartlägga Skatteverkets påverkan på social och ekonomisk hållbarhet genomfördes en analys av hela verksamheten kopplat till de globala målen 169 delmål. Varje delmål diskuterades beträffande potentiell intern och/eller extern påverkan. Efter att ett första utkast av relevanta delmål hade identifierats genomförde vi ytterligare en analys för att bekräfta relevansen och säkerställa kopplingen mellan en särskild aktivitet och det identifierade delmålet.

Som en del av analysen av Skatteverkets koppling till de globala målen, samt identifieringen av hur olika funktioner kan bidra till det övergripande hållbarhetsarbetet, genomförde vi en workshop med omkring 20 deltagare. Deltagarna representerade olika avdelningar och kompetenser. De bidrog med insikter och förslag på tillägg, som i dag är en del av utredningen.

Genomförande

Utredningen har genomförts av miljö-och hållbarhets-specialist tillsammans med hållbarhetsbyrån The New Division, Vi har genomgående efterlevt Förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter samt applicerat relevanta ramverk som ISO 14001 om miljöledningssystem, Naturvårdsverkets miljöledningsguide för statliga myndigheter, GHG-protokollet och FN:s globala mål för hållbar utveckling.

Kontaktuppgifter

Har du frågor eller funderingar kring rapporten.

Kontakta miljö-och hållbarhetsspecialist

Gun Lange

gun.lange@skatteverket.se

